

TrygFonden

DANSK SVØMMEUNION

Nye veje til svømmeundervisning i skolen

Alle SKAL lære at SVØMME

Partnerskaber om svømning

Udgiver: Dansk Svømmeunion og TrygFonden

Indhold udarbejdet af:

Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring,
University College Lillebælt og Syddansk Universitet

Stephan Emil Junggren
Lise Sohl Jeppesen
Josephine Hvejborg Rasmussen
Lisbeth Runge Larsen
Kurt Lüders
Thomas Skovgaard

Billedredaktion: Tobias Marling, Dansk Svømmeunion

Udgivet: 2018

ISBN: 978-87-93704-04-6

Fotos: Michael Viø, Henrik Majdal Kaarsholm og
Jesper Westley. Forsidefoto: Henrik Majdal Kaarsholm

© Dansk Svømmeunion og TrygFonden

Vi skaber glæde og styrker trygheden der, hvor mennesker og vand mødes. Vi sætter fokus på vandkompetencer, så du kan redde dig selv og andre. Og vi hepper på alle Danmarks vandhunde - fra nybegynderne til dem, der jagter medaljer. Spring ud i det på respektforvand.dk

Partnerskaber om svømning

INDHOLD

05	Forord	26	Etablering af succesfulde Partnerskaber
07	Alle skal lære at svømme Forstudier, udvikling og evaluering	28	Anbefalinger – Partnerskab mellem svømmeklubber og skoler
10	Partnerskaber om svømning	31	Opsamling Partnerskaber om svømning
13	Erfarings og vidensopsamling	32	Litteratur
17	Partnerskaber om svømning i praksis	34	Noter

Omkring 2000 elever, 60 undervisere,
30 skoler og 10 svømmeklubber i 19 af landets
kommuner har bidraget til udviklings- og evalueringsdelen
af Alle skal lære at svømme.

FORORD

Alle skal lære at svømme er igangsat af Dansk Svømmeunion og TrykFonden. Projektet strækker sig over en godt treårig periode fra 2015 til 2018. Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL) har fungeret som udviklings- og evalueringspartner. Et centralt projektmål er at udvikle ny viden, der kan understøtte landets kommuner og grundskoler i at levere endnu bedre indsatser på svømmeområdet, gerne så tidligt i det samlede skoleforløb som muligt. Den langsigtede ambition er, at Alle skal lære at svømme bidrager til at øge andelen af børn og unge, der opfylder den nordiske definition på svømmeduelighed, der i sin korte form lyder: At kunne svømme 200 meter uden brug af hjælpemidler. Rapporten indgår i en serie på i alt 10 udgivelser, som hver især belyser forskellige aspekter i forbindelse med gennemførelse af Alle skal lære at svømme og grundskolens svømmeundervisning mere generelt. Alle udgivelser er tilgængelige på allesvømmer.dk.

Denne delrapport har særligt fokus på mulighederne for at arbejde med *Partnerskaber om svømning* mellem skoler og svømmeklubber. I den forbindelse indrages oplevelser og observationer fra konkrete svømmeforløb, hvor netop partnerskaber har været anvendt.

Udviklings- og evalueringsaktiviteterne knyttet til Alle skal lære at svømme er forløbet som åbne processer med indlagte justeringer af undersøgelsesdesign og -produkter. Der har kontinuerligt været afprøvet og justeret undervisningsforløb på forskellige klassetrin og med varierede didaktiske tilgange. I de sammenhænge er der indsamlet en stor mængde empirisk materiale. Den løbende dialog med engagerede undervisere og ledere samt indsamlede erfaringer i forbindelse med fx rekruttering af kommuner og skoler, besøg hos involverede klasser og interview med udvalgte elever, har i alle henseender stået centralt. I alt har omkring 2000 elever, 60 undervisere, 30 skoler og 10 svømmeklubber fra 19 af landets kommuner bidraget til udviklings- og evalueringsdelen af Alle skal lære at svømme. Ambitionen er, at rapporten kan tjene som oplæg og inspiration til udvikling af grundskolens svømmeundervisning. Resultaterne fra evalueringen sigter mod at være relevante og brugbare for de undervisere, som står med det daglige ansvar for at gennemføre og nytænke skolens svømmeundervisning. Der skal lyde en stor tak til alle projektdeltagere.

God læselyst.

Ambitionen er at skabe et bedre grundlag for, at alle børn opnår basale svømmefærdigheder tidligt i livet.

ALLE SKAL LÆRE AT SVØMME

FORSTUDIER, UDVIKLING OG EVALUERING

Ambitionen bag Dansk Svømmeunions og TrygFondens projekt **Alle skal lære at svømme**, er at skabe et bedre grundlag for, at alle børn opnår basale svømmefærdigheder så tidligt som muligt. Alle skal lære at svømme består af en række indsatser bl.a. websitet www.allesvømmer.dk, aktiviteter og materialer til svømmeundervisning i grundskolen, småbørns - forældrematerialet "Leg med Blop" og informations- og opmærksomhedskampagner fx i forbindelse med Europamesterskabet i kortbanesvømning i København i december 2017 og folkemøder på Bornholm.

Der er også knyttet en række udviklings- og evalueringsaktiviteter til Alle skal lære at svømme. Det er de dele af det samlede projekt, som her er i fokus. I den forbindelse anvendes forkortelsen ASLAS for Alle skal lære at svømme - primært som henvisning til projektets udviklings- og evalueringsaktiviteter.

Baggrunden for at gennemføre projektet er bl.a. de spørgeskemaundersøgelser af danskernes svømmeduelighed som Dansk Svømmeunion og TrygFonden står bag. Undersøgelsen fra 2014 viste, at halvdelen af de adspurgte børn i alderen 7-14 år enten ikke kunne svømme eller måtte betegnes som usikre svømmere. Det tal har stort set ikke rykket sig i den seneste opgørelse fra 2017, hvor hvert andet barn fortsat må betegnes som ikke svømmeduelig eller ret så usikker svømmer. Når der ses nærmere på udviklingen fra 2014 til 2017 fremgår det endvidere, at andelen af børn og unge, der markerer, at de ikke får tilbudt svømning i skolen,

også er næsten uændret. Omkring 1 ud af 4 får således ikke mulighed for at tilegne sig grundlæggende svømmefærdigheder i skoleregi (YouGov, 2014 og 2017).

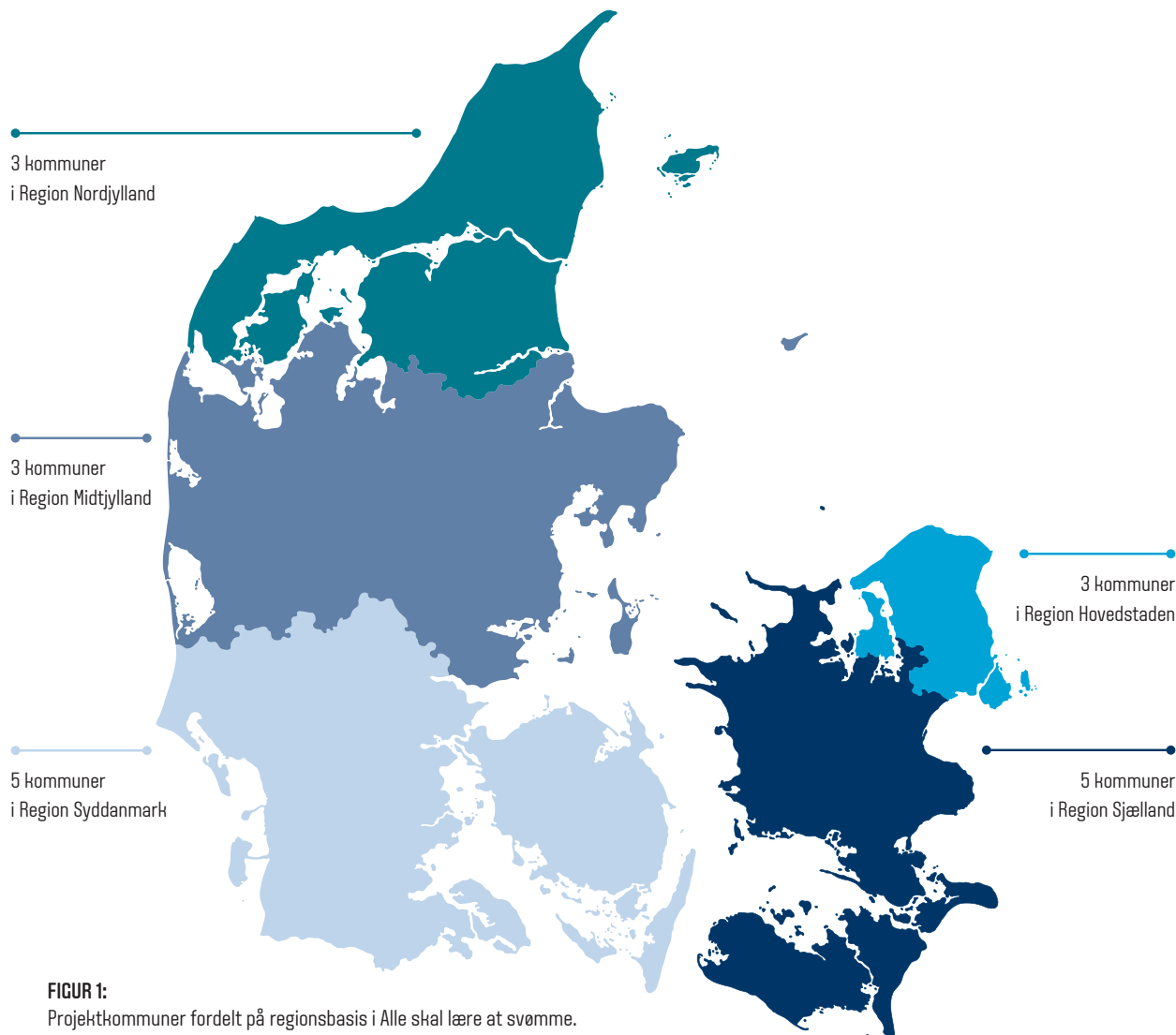
Forud for projektet er der foretaget to forstudier. Formålene var at undersøge:

- Hvordan og i hvilken alder børn mest effektivt lærer at svømme.
- Hvilke udfordringer og potentialer, der er for skole-svømning i udvalgte danske kommuner.

Resultaterne fra det første forstudie angiver, at en brugbar alder for at tilegne sig basale svømmefærdigheder ligger i aldersspændet 6-11 år, hvilket i Danmark svarer til skolebørn på ca. 0.-5. klassetrin. Der peges dog ikke på en decideret "bedste alder" for at lære at svømme. Samme studie peger på, at undervisningen med fordel kan tage udgangspunkt i crawl og rygcrawl samt en alsidig og funktionel tilgang til svømme- og vandaktiviteter (Lüders, Dalsgaard, Knudsen, Holm & Skovgaard, 2015).

Resultaterne fra det andet forstudie, der trækker på viden fra 19 af landets kommuner antyder, at svømmeundervisning i Danmark typisk er placeret på 4. eller 5. klassetrin – altså i den sene ende af aldersspændet nævnt ovenfor. Nogle skoler og kommuner er i øvrigt udfordret på ressourcer i form af et begrænset antal svømmelærere samt manglende økonomiske midler til at betale for halleje og transport af elever til og fra svømmehallen (Dalsgaard, Lüders, Knudsen, Holm & Skovgaard, 2015).

FIGUR 1:
Projektkommuner fordelt på regionsbasis i Alle skal lære at svømme.

Udviklings- og evalueringsdelen af Alle skal lære at svømme (ASLAS) har involveret omkring 2000 elever på 0.-6. klassetrin, 60 undervisere, 30 skoler og 10 svømmeklubber i 19 af landets kommuner.

For at sikre så stor variation som muligt, er projekstederne udvalgt med afsæt i følgende kriterier:

- Skoler fra minimum to kommuner i hver region.
- Skoler i små og store kommuner.
- Skoler fra kystnære kommuner og kommuner uden offentlig svømmehal (jf. figur 1).

På baggrund af projektets forstudier og dialog med undervisere, forskere og andre svømmefaglige personer, er der sat fokus på fem udvalgte tilgange til grundskolens svømmeundervisning:

1. *Eksperimentarium*: En legende og eksperimenterende tilgang til bevægelse i vand med udgangspunkt i de fire grundfærdigheder; elementskift, bevægelse, vejtrækning og balance (Kleemann mfl., 2018).
  2. *Multisvøm*: Undervisning af stilarterne crawl, ryg-crawl, brystsvømning og butterfly i parallelle forløb.
  3. *Technosvøm*: Anvendelse af tablets/IT i svømmeundervisningen.
  4. *Svømning i Åbent vand*: Undervisningen gennemføres udendørs ved stranden, i sø eller havnebad.
  5. *Partnerskaber om svømning*: Skoler og svømmeklubber samarbejder om svømmeundervisningsforløb.
- Der kan læses mere om de forskellige tilgange i andre rapporter fra Alle skal lære at svømme (jf. oversigt på bagsiden).

PARTNERSKABER OM SVØMNING

Den *Åbne skole*¹, som blev formaliseret med folkeskolereformen i 2014, giver basis for at styrke partnerskaber mellem det frivillige forenings- og kulturliv og grundskolerne.

En række steder er der også på skolesvømningssområdet indgået aftaler om samarbejde mellem skoler og svømmeklubber. Udvalgte skoleledere vurderer, at folkeskolereformen giver mulighed for at tilbyde eleverne mere svømmeundervisning, da den længere skoledag åbner op for at prioritere timer til fx det område. Hermed bidrages der til ambitionen om en mere aktiv skoledag for alle børn (Dalsgaard mfl., 2015).

Partnerskaber om svømning, som er afprøvet i ASLAS, byder på forskellige modeller vedrørende organisering af samarbejdet mellem svømmeklub og skole (jf. tekstboks 1).

Der stilles nu skarpt på erfaringerne med at udvikle og anvende de forskellige modeller – med det formål at inspirere til diskussion og praksisnær videreudvikling af grundskolens svømmeundervisning.

PRAKSISUDVIKLING VIA WORKSHOPS

I projektperioden for ASLAS, er der afholdt workshops med en række aktører (svømmeundervisere, trænere, skoleledere, forskere mfl.) inden for skole- og svømmeområdet. Aktørerne har bidraget til udvikling af svømmeundervisningstilgange, der efterfølgende er

stillet til rådighed i konkrete undervisningsforløb. Workshopdeltagere har bidraget med at identificere opmærksomhedspunkter og dele erfaringer med henblik på at kvalificere anvendelsen af bl.a. skolesvømning i partnerskaber mellem svømmeklubber og grundskoler (herefter nævnt som *Partnerskaber om svømning*). For så vidt angår *Partnerskaber om svømning* er det fx markeret, at tilgangen giver muligheder for:

- Innovativt samarbejde mellem skolernes og svømmeklubbernes undervisere.
- At opfylde folkeskolereformens fordring om Åben skole.

INTRODUKTION TIL PARTNERSKABER OM SVØMNING

De skoler, der har deltaget i projektet, har organiseret sig på forskellige måder. Nogle skoler havde allerede inden projektstart etableret formelle partnerskaber med lokale svømmeklubber, mens andre partnerskaber blev indgået i forbindelse med ASLAS.

Underviserne har været frit stillet i den nærmere tilrettelæggelse af svømmeundervisningen. Det er valgt for at give vide rammer for, hvordan de kunne integrere elementer fra forskellige emneområder (fx vandtilvænning, selvredning stilarter m.m.). Undervisningsforløbene har derfor været af forskellig længde fra skole til skole, ligesom de er blevet gennemført på forskellige klassetrin fra 0. til 6. klasse.

Partnerskaber om svømning byder på forskellige modeller vedrørende organisering af samarbejdet mellem svømmeklub og skole.

Mindst én gang i hvert forløb er der rettet henvendelse for at drøfte forløbets generelle udvikling og undervisernes oplevelser med at gennemføre svømme-

undervisning i et partnerskab. Ligeledes var der mulighed for dialog i forbindelse med indsamling af projektdata ved start og slut på de enkelte forløb.

ORGANISERINGSMODELLER FOR PARTNERSKABER OM SVØMNING

MODEL 1

Undervisningen varetages af instruktører fra den lokale svømmeklub. Skolens medarbejdere har det pædagogiske ansvar i forbindelse med transport og omklædning, men deltager ikke i selve svømmeundervisningen.

MODEL 2

Undervisningen varetages i samarbejde mellem svømmeklubbens instruktører og skolens undervisere i svømning. Instruktørerne er ansvarlige for mål og indhold i undervisningen. Skolens medarbejdere bidrager med pædagogisk støtte og læringsaktiviteter fx som hjælper i vandet.

MODEL 3

Undervisningen gennemføres i et tæt samarbejde mellem instruktører og skolens undervisere i svømning. Begge grupper er ansvarlige for planlægning af mål og indhold i undervisningen samt gennemførelsen af undervisningen.

TEKSTBOKS 1: Organiseringsmodeller for Partnerskaber om svømning.

ERFARINGS- OG VIDENSOPSAMLING

I den følgende præsentation af *Partnerskaber om svømning* som mulighed for at kunne optimere grundskolens svømmeundervisning anlægges der tre perspektiver. Det *første* retter sig mod underviserne og deres pædagogiske og didaktiske kompetencer i forbindelse med planlægning, organisering og afvikling af svømmeundervisning. Herunder gennemførelse af undervisning, elev-underviser relationer m.m. Det *andet* perspektiv retter sig mod elevernes motivation, engagement og tilfredshed med svømmeundervisning, samt deres relationer til underviserne og de andre elever. Det *tredje* perspektiv retter sig mod skoleledere og svømmeklubkoordinatorer- og ledere og deres erfaringer med svømmeundervisning via lokale partnerskaber.

Forskellige metoder² er anvendt til indsamling af data:

1. Inputs fra workshops med fagpersoner.
2. Strukturerede og ustrukturerede observationer af undervisning.
3. Semistrukturerede interviews med undervisere og ledere.
4. Semistrukturerede gruppeinterviews med elever.

UNDERSØGELSENS DELTAGERE

Deltagerne i undersøgelsen er undervisere fra skoler og svømmeklubber, der har forestået eller været med

i svømmeundervisningen samt elever, der har været med i *Partnerskaber om svømning*. Derudover indgår perspektiver fra ledere og koordinatore.

Dataindsamling

REKRUTTERING OG PROJEKTINFORMATION

Deltagende skoler og svømmeklubber modtog informationsbreve vedrørende ASLAS-projektet til orientering og videredistribueret til involverede klasser, forældre mv. Heri blev det markeret, at projektdeltagelse var frivillig og at indsamlede oplysninger behandlede fortroligt. I forbindelse med det feltarbejde, der præsenteres i denne rapport, blev involverede undervisere endvidere informeret om observationernes formål, at de var anonyme i undersøgelsesøjemed, at det var frivilligt at deltage, og at de til enhver tid kunne trække deres deltagelse tilbage. Forud for gruppeinterviews med elever blev der indhentet samtykke fra elevernes forældre, hvoraf det fremgik hvad der var interviewets formål, at interviewene ville blive behandlet fortroligt og kun videreformidlet i anonymiseret form, samt at det var frivilligt for eleven at deltage. Det var til enhver tid muligt for eleven/forældrene at ombestemme sig i forhold til deltagelse i projektet.

UNDERSISERPERSPEKTIVET

For at indsamle viden om undervisernes didaktiske og pædagogiske kompetencer, deres overvejelser om planlægning, formidling og erfaringer med svømmeundervisningen i *Partnerskaber om svømning*, er der anvendt observationer med tilhørende feltnoter samt interviews.

Observationer og feltnoter

Feltarbejdet er foretaget over tre forløb og observationerne inkluderer observationer af i alt elleve svømmelektioner.

Observatøren³ forholdt sig til undervisningens struktur, indhold og interaktioner mellem børn og voksne og skrev feltnoter undervejs. Observationerne tog afsæt i et struktureret observationsskema, som også blev anvendt i undersøgelsen *Svømning i den danske folkeskole* (Skovgaard, Lüders, von Seelen, Jensen, Ibsen, Nielsen & Marling, 2012). Hensigten med observationsskemaet var at skærpe observatørens fokus på undervisningens form, indhold samt undervisernes handlinger undervejs og i øvrigt gøre observationerne relativt håndterbare. Skemaet omfatter 10 overordnede kategorier, hver med en række indikatorer for vellykket undervisning (Meyer, 2005). Som supplement til observationerne blev der undervejs nedskrevet noter fra lokale møder med undervisere og ledere samt fra uformelle samtaler med underviserne i forbindelse med afvikling af start- og sluttet af svømmeduelighed. Der blev også indsamlet oplysninger om lektionsplaner. I forbindelse med observationer blev der endvidere drøftet justeringsforslag til *Partnerskaber om svømning*.

Interviews med undervisere

Ni undervisere blev interviewet vedrørende samarbejdet mellem skoler og svømmeklubber. Som forberedelse til underviserinterviews, blev der udarbejdet en semistruktureret spørgeguide, der tog udgangspunkt i Hiim og HIPPES didaktiske relationsmodel, som omfatter seks kategorier: 1) Læringsforudsætninger, 2) Rammefaktorer, 3) Mål, 4) Indhold, 5) Læreprocessen og 6) Vurdering (Hiim & Hippe, 1997). Udover spørgs-

mål relateret til de seks kategorier rummede guiden også spørgsmål vedrørende udfordringer og muligheder ved *Partnerskaber om svømning* samt spørgsmål relateret til observationerne og nedskrevne feltnoter. Ved interviewets afslutning blev underviserne spurgt til deres bud på den optimale form på *Partnerskaber om svømning*.

ELEVPERSPEKTIVET

For at undersøge elevernes oplevelser med undervisningen i *Partnerskaber om svømning*, blev der gennemført to gruppeinterviews med i alt 10 elever fra 3. klasse fra én af de deltagende skoler.

Der blev i den sammenhæng sat fokus på elevernes generelle oplevelse med svømmeundervisningen, herunder både fagligt udbytte og sociale oplevelser. Der blev endvidere spurgt til aktiviteter, fordele og ulemper, samt gode råd og ønsker til undervisningen via *Partnerskaber om svømning*.

LEDERPERSPEKTIVET

Der er gennemført interviews med skole- og klubledere/koordinatorer for at få indsigt i deres perspektiver på og erfaringer med svømmeundervisning gennem *Partnerskaber*.

Ni koordinatore og ledere fra skoler og svømmeklubber blev interviewet om etablering af og ønsker til partnerskabsorganiseret svømmeundervisning. Der blev anvendt en semistruktureret interviewguide med fokus på at afdække særligt organisatoriske udfordringer og muligheder.

ANVENDELSE AF CITATER FRA INTERVIEWS

Nogle af de anvendte citater er justeret for at øge læsevenligheden. Indholdssiden er uforandret. Visse steder er der indsat en klamme fx "[underviseren]". Dette for at markere citatord, der fx er sat ind i anden rækkefølge end oprindeligt – igen for at sikre læsevenlighed. Ligeledes er der nogle steder anført "...". Dette angiver, at dele af et sammenhængende citat er udeladt. Det er typisk gjort for at holde citater på rimelig længde.

Som en del af Alle skal lære at svømme har ca. 1100 elever fra 0.-6.klasse deltaget i forløb baseret på Partnerskaber om svømning. I denne rapport er der særligt fokus på observations- og interviewstudier fra tre partnerskabsforløb.

PARTNERSKABER OM SVØMNING I PRAKSIS

I de følgende afsnit beskrives og analyseres de særskilte erfaringer og oplevelser, der er indhentet fra praksis med *Partnerskaber om svømning* på tre udvalgte skoler. Herefter følger en tværgående analyse for de tre skoler samlet, hvor der blev gennemført svømmeundervisning i partnerskaber. Sluttelig angives en række overvejelser omkring, hvilke forhold, der bør afklares forud for etableringen af et partnerskab.

Der er forskelle i, hvordan partnerskabet er initieret og etableret i kommunerne. I nogle tilfælde er beslutningen om at etablere partnerskaber på skolesvømmingsområdet taget på politisk niveau. I andre opstår initiativet på enten skolen eller i svømmeklubben.

SKOLE 1

Skolen gennemfører almindeligvis skolesvømning i 4. klasse, hvor skolen alene er ansvarlig for undervisningen. Som en del af ASLAS gennemførtes skolesvømningen for 2. og 3. klasse i samarbejde med den lokale svømmeklub. I denne case indgår 24 piger, da skolen opdelte eleverne i drenge/pigehold. Eleverne har undervisning i 10 uger med en ugentlig lektion á 45-50 minutters varighed.

Svømmehallen ligger i gåafstand fra skolen og eleverne ledsages af en lærer. Undervisningen varetages primært af en kvindelig underviser fra svømme-

klubben, som har mere end 10 års erfaring med svømmeundervisning af forskellige målgrupper i klubregi. Hun har fungeret både som hjælpeinstruktør og instruktør i svømmeklubben og har en række kurser fra DGI og Dansk Svømmeunion. Hendes primære motivation for at undervise er glæden ved at se eleverne opnå en løbende udvikling i relation til at bevæge sig i vand.

Undervisningen foregår i et svømmebassin med seks 25m baner til rådighed. Undervisningen af eleverne varetages af klubbens underviser og en lærer. De råder alene over svømmehallen, når de har undervisning. Der er fri adgang til svømmehallens redskabsrum, som er fyldt med diverse legeredskaber og svømmeudstyr (plader, svømmefødder o. lign.).

Underviseren forestår undervisningen og har sikkerhedsansvaret mens den medfølgende lærer fungerer som pædagogisk støtte. Underviseren anvender ikke direkte *Fælles mål for faget idræt* (Undervisningsministeriet, 2014) i sin planlægning. Skolesvømning handler for hende om vandtilvænnning, at lære liv- og selvredning og at opnå en god kropsfornemmelse. For at finde relevante og anvendelige undervisningsaktiviteter samarbejder hun med kolleger, holder sig opdateret om nye tiltag fra Dansk Svømmeunion, samt søger viden og inspiration via internettet.

En typisk lektion består overvejende af legeaktiviteter, med henblik på at fremme elevernes udvikling af de fire grundfærdigheder. En typisk lektion er som følger (fra observationer):

"Eleverne kommer livlige ind i svømmehallen, sætter sig på bassinkanten for at blive introduceret til dagens lektion. Underviseren igangsætter legeaktiviteter i grupper eller som selvstændigt arbejde med grundfærdighedsøvelser fx at flyde og springe i vandet på forskellige måder, slå holbøtter mm. Som afslutning på lektionen får eleverne mulighed for at lege frit i bassinet med svømmehallens legeredskaber."

Undervisningen bærer præg af en noget hektisk stemning, da underviseren er ret så alene med 24 elever, og samtidig har sikkerhedsansvaret. Den hektiske stemning kommer til udtryk ved, at der ikke er megen tid til at give eleverne feedback. Et eksempel på det kan hentes fra en af de observerede lektioner (fra observationer):

"Eleverne skal parvis udføre forskellige øvelser mens de svømmer fra kant til kant. Underviseren har undervejs begrænset tid til feedback, fordi tiden går med at skabe ro, instruere, trøste og skabe overblik over undervisningssituationen. Elever, der ikke kan udføre en given øvelse bliver overladt til sig selv. De øvede elever bliver ligeledes overladt til sig selv, men finder selv på egne aktiviteter i ventetiden (fx hoppe i fra kanten)."

SKOLE 2

Almindeligvis gennemfører skolen svømmeundervisning for eleverne i 4. og 5. klasse i et halvt år på hvert klassetrin, og undervisningen forestås alene af skolens lærere. Som en del af ASLAS gennemførte skolen, i samarbejde med den lokale svømmeklub, undervisning for 34 elever fra 5. klasse i 40 uger med en lektion ugentligt á 60 minutters varighed.

Eleverne transporteres med bus til svømmehallen ledsaget af én pædagog. Svømmeundervisningen forestås af tre mandlige undervisere fra svømmeklubben og en kvindelig pædagog. Underviserne har mellem

Der er forskelle i, hvordan Partnerskaber om svømning etableres i kommunerne.

fem og ti års erfaring med undervisning i klubregi, og er ansvarlige for planlægning samt mål og indhold i undervisningen. Den kvindelige pædagog har cirka et års erfaring med svømmeundervisning samt undervisningserfaring fra skolens idrætsundervisning. Underviserens primære motivation for at undervise i svømning er, at eleverne udvikler deres svømmefærdigheder, og at de oplever glæde ved at bevæge sig i vand.

Når klassen undervises har de flere forskellige bassiner til rådighed – et bassin med otte 25m baner, et legebassin med varmt vand og rutsjebane samt et ud-springsbassin. Klassen er sammen med underviserne alene i svømmehallen, når der undervises. Underviserne har fri adgang til svømmehallens redskabsrum, som er fyldt med diverse legeredskaber og svømmeudstyr (plader, svømmefødder o. lign.). Rammerne giver rig mulighed for at differentiere undervisningen i forhold til elevernes forudsætninger.

Underviserne benytter *Fælles mål for idræt* (Undervisningsministeriet, 2014) i deres planlægning, og fokuserer i særlig grad på vandtilvænnning og livredning. Eleverne er niveauopdelt i tre hold, og indholdet i undervisningen for de tre hold afhænger af hvilket færdighedsniveau eleverne er på. For de elever som ikke er vandtilvænnede, består undervisningen primært af øvelser der udvikler *de fire grundfærdigheder* (Bruun, Christiansen, Kirkegaard & Stormark, 2005). For de to andre hold består undervisningen af en vekselvirkning mellem øvelser, legeaktiviteter og banesvømning, hvor eleverne har høj grad af indflydelse på indhold og mulighed for at arbejde individuelt. Underviserne gennemfører undervisningen fra bassinkanten, men på holdet for de usikre elever, har underviseren mulighed for at gå med i vandet og understøtte eleverne.

En typisk lektion foregår som følger (fra observationer):

"Eleverne ankommer med bus til svømmehallen. De er ivrige efter at komme i vandet. De stikker fødderne i vandet, og hopper i det lille babybassin. Eleverne deles ud på hold, og varmer efterfølgende op med fem minutters fri svømning. Dernæst igangsættes aktiviteter omkring grundfærdigheder, bjargeteknikker, stafetter o. lign. I de sidste ti minutter af lektionen gives der mulighed for at eleverne kan lege frit i bassinerne med de legeredskaber, som er til rådighed i svømmehallen."

Undervisningen er karakteriseret ved en høj grad af undervisningsdifferentiering, hvor eleverne får tilpasset øvelser og aktiviteter til deres respektive færdighedsniveau. Enkelte elever får øvelser, der handler om teknik, og andre får øvelser, som handler om vandtilvænnning. Her følger et eksempel på undervisningsdifferentiering (fra observationer):

"To vandusikre elever får udleveret laminerede ark med en række øvelser, som er tilpasset deres niveau. Eleverne henter selv de redskaber (aquaorme, plader og ringe der synker), som de skal bruge, og går derefter i gang. De to elever hjælper hinanden, og guider hinanden i forståelsen af øvelserne."

Underviserne kommunikerer, roser, og fejlrætter i løbet af lektionen.

Lektionernes mål og indhold samt undervisernes forventninger til dem, er tydelige for eleverne. Eleverne ved, hvad de skal og hvilke retningslinjer, der gælder i undervisningen. De virker trygge ved underviserne, og tør lade sig udfordre i forbindelse med aktiviteter og øvelser. En gruppe elever udfordrer fx hinanden i at lave tricks fra vipperne. Lektionerne har et højt aktivitetsniveau og det observeres, at eleverne smiler, griner, og er glade for vand.

SKOLE 3

Skolen gennemfører almindeligvis svømmeundervisning for eleverne i 4. og 5. klasse i et halvt år på hvert klassetrin, og undervisningen forstås alene af skolens lærere/undervisere. Som en del af ASLAS gennemførte skolen, i samarbejde med den lokale svøm-

meklub, undervisning for 42 elever fra 5. klasse i 15 uger med en lektion ugentligt á 30-45 minutters varighed.

Eleverne transporteres med bus til svømmehallen ledsaget af en lærer fra skolen. Svømmeundervisningen forstås af de samme undervisere som ved Skole 2, bortset fra den medfølgende lærer, og foregår i samme svømmefacilitet. Svømmeklubbens undervisere er ansvarlige for planlægning og gennemførelse af undervisningen. Lærerens opgave er at hjælpe de elever, som har det største behov for støtte.

Eleverne er inddelt på fire hold efter niveau. Indholdet i undervisningen for de fire hold afhænger af, hvilket færdighedsniveau eleverne er på. For elever med et lavt færdighedsniveau består undervisningen primært af basisøvelser, der udvikler de fire grundfærdigheder. For elever med et højt færdighedsniveau består undervisningen af mere sammensatte og komplekse øvelser og aktiviteter ligesom de svømmer flere baner. For alle fire hold, er der dog en vekselvirkning mellem vandaktiviteter og banesvømning.

En typisk lektion foregår som følger (fra observationer):

"Eleverne ankommer med bus. I svømmehallen bliver de fordelt på deres respektive hold, og går hen til det bassin, hvor de skal svømme. Eleverne varmer op med enten fem minutters fri svømning eller med at øve fx hovedspring med efterfølgende holbøtte i vandet. Dernæst igangsættes aktiviteter omkring grundfærdigheder, dykkeøvelser, selvredning (fx svøm med tøj på), kryds og bolle på bunden o. lign. I de sidste fem minutter er der mulighed for at lege frit i bassinet med svømmehallens legeredskaber, og springe fra vipper."

Eleverne har cirka 30 minutter i bassinet. Det medfører, at de ikke helt har tid til at fordybe sig i aktiviteterne, selvom undervisningen består af relevante og valgte øvelser. Underviserne fremstår rolige og kompetente, hvilket medfører, at eleverne er meget koncentrerede gennem lektionen.

TVÆRGÅENDE ANALYSE AF DE TRE SKOLER

I det følgende er der fokus på de væsentligste pointer og særlige kendetegn på tværs af de tre beskrevne forløb i *Partnerskab om svømning*.

De engagerede skoler og svømmeklubber har organiseret sig på forskellig vis. På *Skole 1* har svømmeklubbens underviser det fulde ansvar for gennemførelsen af svømmeundervisningen. Skolen bidrager med at ledsage eleverne til og fra svømmehallen. På *Skole 2* og *3* har svømmeklubbens undervisere det primære ansvar for undervisningen, men gennemfører den i samarbejde med skolens medfølgende medarbejder. Svømmeklubben har således primært det faglige ansvar og skolens personale har det pædagogiske ansvar.

MÅL OG INDHOLD

Undervisere involveret i *Partnerskaber om svømning* har overvejende målrettet undervisningen mod udvikling af de fire grundfærdigheder og koblet det til arbejdet med stilarter. Blandt de observerede partnerskaber har flertallet først og fremmest taget afsæt i *Fælles mål for faget idræt* (Undervisningsministeriet, 2014) og fokuseret på, at eleverne bliver i stand til at sikre sig selv i vand, og ikke kun opnår teoretisk viden herom. For alle undervisere er det afgørende, at eleverne bliver vandtilvænnede i løbet af svømmeforløbet. En underviser beskriver det således:

"I nogle klasser har jeg fokuseret meget på, at eleverne lærer at komme under vandet og blive trygge i vandet, fordi der er mange, der har været utrygge. I andre klasser hvor niveauet generelt har været højere, har jeg primært haft fokus på teknik og forskellige stilarter."

På alle tre skoler har underviserne inddraget forskellige øvelser i selv- og livredning i deres undervisning. De begrundet dette med, at det er vigtigt, at eleverne "lærer hvad man gør, hvis man ser nogen, der ligger ude i vandet – og hvad man kan gøre" som en underviser udtrykker det. Underviserne har derfor i høj grad prioriteret, at eleverne opnår færdigheder i at kunne redde sig selv og andre. En underviser siger:

"Vi har stille og roligt koblet livredning på med nogle øvelser, som man kan lave helt basalt med eleverne. Derudover har vi gennemgået [svømme]hallen med alle hold på land. Hvor er hjertestarteren, iltkufferten osv., og hvordan alarmerer man. Vi har også lavet øvelser, hvor vi har delt dem i to hold, hvor det ene hold har været i vandet og skulle simulere at være bevidstløse, og det andet hold har skullet stå oppe på kanten, og aftale, hvem går ned og ringer og hvem springer i og redder dem ind."

AT VÆRE UNDERVISER I HENHOLDSVIS KLUB- OG SKOLEREGI

I rapporten *Svømning i den danske folkeskole* (Skovgaard mfl., 2012) anføres partnerskaber mellem frivillige og offentlige organisationer som en farbar vej til at kvalificere området yderligere. Det nævnes ligeledes, at der ikke kan spores markante forskelle i elevernes udbytte af undervisningen, når den varetages af henholdsvis svømmeklubbens eller skolens undervisere. Det påpeges, at de to faggrupper kan supplere hinanden på en række områder – fx kan klubundervisernes svømmefaglighed nyde gavn af lærernes og pædagogernes didaktiske og pædagogiske kompetencer og daglige kendskab til eleverne. De muligheder er også observeret i ASLAS og fremhæves af en klubunderviser på den her måde:

"Lærerne har en masse viden og erfaring inden for pædagogikken, og vi kan supplere hinanden rigtig godt, fordi vi instruktører ved meget om børnenes motoriske udvikling – særligt i forhold til hvad der er realistisk at lære i svømning når man går i 3. eller 4. klasse."

Svømmeklubbernes undervisere fremhæver, at der er forskelle i at gennemføre undervisningsforløb i svømmeklubben, hvor svømning betragtes som en fritidsaktivitet, og undervisningsforløb i skoleregi, hvor det er obligatorisk at deltage. Det kommer fx til udtryk i elevernes motivation for at deltage i undervisningen. En klubunderviser beskriver det på denne måde:

"Børnene vælger selv at gå til svømning i svømmeklubben, hvorimod i skoleforløbet er det måske ikke alle, der har motivation for at være med til svømning. Hvis de ikke er motiverede, er de måske heller ikke så åbne for at lære noget."

Det kan medføre, at underviserne bruger mere tid på at motivere eleverne i undervisningen. En lærer beskriver klubunderviserens rolle i forhold til at motivere eleverne således:

"Når man er vant til at undervise i svømmeklubben, så er man vant til at undervise børn, som er motiveret for at komme og modtage svømmeundervisning. En del af eleverne som kommer med fra skolen, er vant til at komme i svømmehallen for at lege. Der tænker jeg, at vi i samarbejde godt kan blive bedre til at motivere alle elever."

Klubunderviserne bemærker, at antallet af elever pr. underviser i skolesvømningen er anderledes end i svømmeklubben, hvilket kan medføre, at ikke alle får lige meget opmærksomhed og feedback på deres læreproces undervejs i lektionen.

"I klubben...har man jo knap så mange børn, så forløbet er mere intensivt, hvor at når man er i skolen, er der måske ikke så meget tid. Så er der rigtig mange børn, og de får ikke allesammen lige meget opmærksomhed."

I forbindelse med observationer er det tydeligt, at i tilfælde, hvor undervisere både har pædagogisk, svømmefagligt og sikkerhedsansvar, er det en udfordring at skabe virkningsfulde relationer og differentieret undervisning. Desuden har underviserne ved et højt antal elever ikke rigtig tid til at give feedback.

For de lærere, der følger eller hjælper børnene til svømning, giver partnerskabet med en svømmeklub andre muligheder, end hvis lærerne/pædagogerne stod alene med opgaven. En lærer fortæller:

"Generelt er det bare dejligt at kunne trække på ressourcer og kompetencer udefra til undervisning - det burde man gøre meget mere."

Og vedkommende fortsætter:

"Jeg sidder som regel på kanten [når klubunderviseren er på] og har det store overblik...Det er...muligt for mig at observere, hvilket jeg jo ikke har mulighed for ellers. Vores pædagog er i vandet og støtter op omkring børnene og de instrukser instruktøren giver."

ELEVERNES OPLEVELSE AF PARTNERSKABER OM SVØMNING

Interviewede elever, der har været med til svømning via *Partnerskaber om svømning*, synes at undervisningen er lærerig og motiverende. De fremhæver klubunderviserne som tydelige i deres instruktioner. En elev fortæller:

"Det har været rigtig dejligt at lære dem at kende...De siger...præcist, hvad vi skal lave." (elev, 3. klasse)

Eleverne er indstillet på, at undervisningen varetages af klubundervisere og ikke af deres egne lærere, og kan sætte ord på forskellen. I et elevinterview bliver det markeret, at:

"[Klubunderviserne] fokuserer mere på svømning end på skolen, og der er ikke lektier." (elev, 3. klasse)

Nogle af de interviewede elever oplever, at der er en del fokus på decideret svømning, og udtrykker derfor ønsker om flere legeaktiviteter. En elev fortæller således:

"Jeg synes vi har svømmet meget. Men nogle gange sagde [underviserne], at vi skulle lave noget andet. Så leder vi efter ringe eller står på hænder. Det kunne der godt komme noget mere af." (elev, 3. klasse)

De interviewede elever giver udtryk for, at det er sjovt og spændende at have svømning. Samtidig er det for nogle af dem en udfordring, at undervisningen til tider opleves at have fokus på konkurrenceelementer, som fx at nå først ind til kanten. Elevernes udsagn sætter fokus på, at solid forventningsafstemning mellem skoler og foreninger i forhold til undervisningens indhold og metoder er vigtig. Her kan parterne med fordel udvikle på, hvordan der benyttes varierede undervisningsmetoder og lægges fokus på eksperimenter og leg (Junggren, Jeppesen, Larsen, Lüders, Skovgaard, 2018). På den vis styrkes mulighederne for undervisningsdifferentiering og elevmotivation for læring.

De interviewede skoleledere ser generelt positivt på at inddrage svømmeklubberne.

PARTNERSKABER I ET ORGANISATIONS- OG LEDELSESPERSPEKTIV

I de følgende afsnit inddrages erfaringer fra undervisere, ledere og koordinatore fra de skoler, som har gennemført undervisning i *Partnerskab om svømning*. Analysen afdækker organisatoriske muligheder og udfordringer ved at gennemføre undervisning via partnerskaber mellem skole og svømmeklub.

PARTNERSKABER – EN GOD MODEL MED UDFORDRINGER

Skolelederne ser ret så positivt på at inddrage svømmeklubberne. En skoleleder udtrykker det således:

"Det er noget andet når nogen kommer med en specialviden og leverer den. Lærerne kan meget, men de er bredt funderet og det er motiverende at få nogen ind, som kommer med det, der er deres. Det er et frisk pust."

Svømmeklubber og skoler ser det som en væsentlig udfordring at få undervisere til opgaven. Begge parter fremhæver kontinuitet og stabilitet i undervisergruppen, som en vigtig faktor for at understøtte elevernes læring. Svømmeklubberne kan have svært ved at stille undervisere til rådighed i skoletiden, fordi en stor del af deres undervisere enten selv er på job eller uddannelse. Tilsvarende opleves det som en udfordring, hvis der ofte er vikarer tilknyttet undervisningen. En klubleder fortæller:

"[Det er et problem når] skolerne sætter lærerkræfter til rådighed som er vikarer, som ikke er vant til at komme der. Tingene skal startes op, men der skal også ske en udvikling og det sker ikke hvis der er nye folk på hele tiden. Det skal være den samme underviser, der hører igennem."

Enkelte klubundervisere udtrykker bekymring for, hvorvidt lærerne vil opleve, at de bliver frataget arbejdsopgaver og undervisningstimer hvis svømmeklubberne engageres i skolens svømmeundervisning. I forbindelse med denne undersøgelse er det ikke observeret eller markeret, at dette forhold skulle gøre sig gældende set fra lærernes side.

FORDELING AF ANSVAR OG KOMMUNIKATION PÅ FLERE NIVEAUER

Der er en forventning fra skolelederne om, at svømmeklubben er ansvarlig for den svømmefaglige del i praksis, og at lærerne/pædagogerne er pædagogisk ansvarlige i relation til fx konflikthåndtering. En skoleleder beskriver det forhold sådan her:

"Jeg havde en forventning om, at det var svømmeklubben, der stod for undervisningsdelen, og at vi skulle hjælpe til. Vi havde ansvaret for at børnene var der og var omklædte og opførte sig, som de skulle og hjælpe ved konflikter, fordi det er os, der har relationen til børnene. Så al relationsarbejdet til børnene lå på vores skuldre."

I det succesfulde og formaliserede partnerskab er der gensidig tillid parterne imellem samt en tilstrækkelig grad af indbyrdes kommunikation. Blandt de interviewede er det overvejende vurderingen, at parterne i fællesskab er lykkedes med at skabe et godt samarbejde om skolesvømningen.

Kommunikationen mellem parterne kan betragtes på flere niveauer. For det første er der et overordnet ledelsesniveau, hvor de generelle vilkår aftales og koordineres fx skemaplanlægning, økonomi, transport, ansvarsfordeling m.m. For det andet er der et underviserniveau, hvor undervisningens mål og indhold, metoder og hvem der gør hvad afklares. Når samarbejdet lykkes, skyldes det bl.a., at der er direkte og kontinuerlig kommunikation mellem parterne, før, under og efter svømmeundervisningen igangsættes. I flere tilfælde har svømmeklubberne en primær kontaktperson, som koordinerer undervisningen, hvilket både svømmeklubber og skoler betragter som betydningsfuldt for at sikre et positivt samarbejde. For skolerne

er det fx vigtigt, at håndtere pædagogiske udfordringer i forhold til elever, som kræver særlig støtte for at være med i undervisningen. En skoleleder beskriver kommunikationen mellem svømmeklub og skole og det positive i at have en primær kontaktperson:

"Vi har kommunikeret sammen, hvis der har været nogle problemer...alle mulige forskellige ting. Så har vi bare [ringet] sammen og fundet en pragmatisk løsning, hver eneste gang."

Forud for etableringen af et partnerskab, er det afgørende, at skoler og svømmeklubber afklarer, hvilket formål partnerskabet skal tage udgangspunkt i. I den forbindelse fremhæves det af interviewpersonerne, at ressourcer i form af tid, der investeres i møder og samtaler om arbejdsopgaver, rollefordeling og generel planlægning, er givet godt ud. I et interview siger en underviser:

"Jeg tænker, at der skal være fokus på, at man skal lave en fælles opstart. At man har et møde, og kan sætte sig sammen og forventningsafstemme. Sådan at man er på den samme side, og man har de samme ønsker, og den samme måde at komme frem til de ønsker på. Så man har talt med hinanden og har en fornemmelse om, at det her - det er godt, og det bliver godt."

I forhold til planlægning af undervisningstid og samarbejde med fx svømmehallen om tildeling af vandtid beskriver en skoleleder, hvordan den type processer kunne optimeres:

"Planlægningen inden forløbets start skal med på skolerens fagfordeling, sådan at man kan booke...lærerressourcer ved årets start...Så hvis vi havde haft lidt længere forberedelsestid til at få det hørt ind i vores normale skemaer, så kunne vi også tage højde for, hvornår vi kunne få tiderne i svømmehallen."

ETABLERING AF SUCCESFULDE PARTNERSKABER

I forbindelse med etablering af partnerskaber mellem svømmeklubber og skoler er der en række spørgsmål, som bør afklares for at sikre et optimalt samarbejde og kvalificeret svømmeundervisning. For det første må skole- og klubledelse sikre sig, at der rådes over medarbejdere med de rette kompetencer og faglige erfaringer til at forestå undervisningen i skolen. For det andet bør der skabes tydelighed omkring, hvilke arbejdsopgaver de forskellige faggrupper forventes at bidrage til, sådan at undervisernes kompetencer udnyttes på bedste vis.

I tabel 1 opstilles en række spørgsmål, som kan medvirke til at skærpe fokus på forhold, der er særligt vigtige at afklare i forbindelse med etablering af et mere formaliseret samarbejde på skolesvømningens område. Efter afklaring af den type overordnede forhold vedrørende skolesvømningens udformning jf. tabel 1, kan den egentlige undervisningsramme (klassetrin, transport, antal lektioner m.m.) fastlægges og planlægningen af de faktiske forløb gå i gang.

FORVENTNINGSAFSTEMNING OG ROLLEAFKLARING MELLEM SVØMMEKLUBBENS OG SKOLENS LEDELSE SAMT UNDERVISERTEAMS	PARTNERSKABETS VARIGHED	KOORDINERING OG KOMMUNIKATION MELLEM PARTNERNE
<ul style="list-style-type: none"> • Hvem har det faglige ansvar for undervisningen? • Hvilke mål opstilles for svømmeundervisningen? • Hvem er pædagogisk ansvarlig ved omklædning og i undervisningen? • Hvem har det overordnede livrednings- og sikkerhedsansvar? • Udliciteres hele opgaven til svømmeklubben, eller indgås der samarbejde om svømmeundervisningen, hvor begge parter bidrager? • Hvordan og hvornår evalueres samarbejdet? • Hvordan håndteres økonomiske forhold? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvor lang skal samarbejdsperioden være? • Er der tale om en prøveperiode? • Er der tale om et ad-hocbaseret samarbejde, som kun vedrører enkelte uger af skoleåret eller indebærer samarbejdet et mere fast, gensidigt forpligtende samarbejde? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvor ofte og hvornår afholdes der møder mellem parterne? • Hvordan oplyses der om vikardækning og aflysninger? • Hvem er ansvarlig for koordinering af undervisningen? • Hvem står for kommunikation mellem parterne?

TABEL 1: Spørgsmål til afklaring i forbindelse med etablering af Partnerskaber om svømning.

ANBEFALINGER

PARTNERSKAB MELLEM SVØMMEKLUBBER OG SKOLER

I tabel 2 opsummeres en række fordele og ulemper ved at etablere *Partnerskaber om svømning* på baggrund af de indhentede erfaringer fra henholdsvis et leder-, underviser- og elevperspektiv.

Skoler og svømmeklubber kan supplere hinanden på mange områder i forbindelse med skolesvømning, og der er bred enighed om, at der er et stort potentiale ved at indgå partnerskaber. Det kræver dog, at de for-

FORDELE	ULEMPER
<p>Svømmeundervisning gennem Partnerskaber om svømning giver mulighed for, at skolerne arbejder med Den åbne skole ved at inddrage det lokale foreningsliv som ressource.</p> <p>Det er motiverende for eleverne at møde undervisere med specialiserede kompetencer.</p> <p>Lærere, pædagoger og svømmeklubbernes undervisere kan via partnerskaber anvende deres kernekompetencer på nye måder.</p> <p>Skoler med et begrænset antal svømmelærere får i et partnerskab styrkede muligheder for at tilbyde eleverne svømmeundervisning med kvalificerede undervisere.</p>	<p>Svømmeklubber kan være udfordret i forhold til at stille undervisere til rådighed i skoletiden, fordi en stor del af klubbens undervisere i samme tidsrum er på arbejde eller i uddannelse.</p> <p>Svømmeklubber, der udelukkende baserer sig på frivillige kræfter til fx ledelsesopgaver, kan opleve udfordringer med at koordinere og administrere skolesvømning.</p>

TABEL 2: Tabellen angiver fordele og ulemper ved at gennemføre svømmeundervisningen i et partnerskab.

skellige aktører indgår i et reelt samarbejde med klar forventningsafstemning om, hvem der har hvilke forpligtelser. Der er generel enighed blandt de interviewede klubledere, undervisere og skoleledere om, at ansvarsfordelingen bør være sådan, at klubunderviserne har hovedansvaret for den svømmefaglige del i undervisningen, mens skolens medarbejdere håndterer det pædagogiske arbejde i forbindelse med svømmeundervisningen. Samtidig er det klart, at de to ansvarsområder, hverken kan eller skal skilles helt ad.

Jævnlig dialog og tydelig kommunikation mellem parterne anses af både repræsentanter fra skoler og klubber som afgørende for at skabe et positivt samarbejde om skolesvømningen. Det forudsætter, at der afsættes tid til at afholde møder m.v. både forud for og undervejs i undervisningsforløbene. På underviserniveau fremhæves det desuden, at for at sikre god kvalitet i undervisningen, bør der løbende foretages for-

ventningsafstemning mellem de involverede undervisere, således at alle er opdateret på, hvilket formål og indhold der arbejdes med.

For svømmeklubber er det en stor opgave, hvis de skal stå som den centrale leverandør af både selve undervisningen og det administrative arbejde i forbindelse hermed.

Grundet den samlede opgaves omfang er det vurderingen, at klubber skal råde over en anseelig mængde kvalificerede undervisere samt et ret så professionelt og velfungerende administrativt system for at kunne håndtere den fulde opgave sikkert og med god kvalitet. Det vurderes, at det primært vil være svømmeklubber af en hvis størrelse, der kan honorere nævnte fordringer.

OPSAMLING PARTNERSKABER OM SVØMNING

Partnerskaber om svømning er et godt eksempel på en Åben Skole aktivitet.

Svømmeklubber, der indgår i partnerskaber om svømning skal råde over en tilstrækkelig mængde kvalificerede undervisere samt et velfungerende administrativt system for at kunne håndtere den fulde opgave med skolesvømning.

Skoler og klubber kan i fællesskab optimere indholdet i skolesvømningen - både for begyndere og øvede elever.

Klar og samtidig smidig opgave- og ansvarsfordeling mellem skolens personale og svømmeklubbens undervisere er afgørende for undervisningsforløb af god kvalitet. Det gælder om at udnytte synergier mellem parternes særlige styrker.

Skoler og svømmeklubber skal indstille sig på, at det tager tid at etablere virkningsfulde partnerskaber, der bygger på gensidig tillid samt en tilstrækkelig grad af indbyrdes kommunikation.

FIGUR 2. Opsamling på forløb med Partnerskaber om svømning.

LITTERATUR

Bruun, J., Christiansen, T., Kirkegaard, P. & Stormark, D. (2005). *Moderne Svømning*. 6. Udgave, Dansk Svømmeunion.

Dalsgaard, J., Lüders, K., Knudsen, L.S., Holm, S.G. & Skovgaard, T. (2015). Forbedring af børns svømmeduelighed – kortlægning af muligheder og udfordringer i skolesvømning i 19 udvalgte kommuner. I: Reach nr. 2. Odense: Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring.

Hiim, H. & Hippe, E. (1997). *Læring gennem oplevelse, forståelse og handling*. En studiebog i didaktik. 1. udgave. Gyldendal Undervisning.

Junggren, S.E., Jeppesen, L.S., Larsen, L.R., Lüders, K., Skovgaard, T. (2018) *Nye veje til svømmeundervisning i skolen*, Alle skal lære at svømme, Eksperimentarium, Dansk Svømmeunion og Trygfonden.

Kleemann, C.F., Nørgaard, J.G., Enevoldsen, J., Larsen, L.B., Hovgaard, M., Iwersen, M. & Junggren, S.E. (2018). *Moderne Svømning*. 7. udgave (e-bog), Dansk Svømmeunion.

Lüders, K., Dalsgaard, J., Knudsen, L.S., Holm, S.G. & Skovgaard, T. (2015). Forbedring af børns svømmeduelighed – et litteraturstudie af hvilken alder og hvilken stilart der er mest optimal, når børn skal lære at svømme. I: Reach nr. 1, Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring.

Meyer, H. (2005). *Hvad er god undervisning?* Gyldendals Lærerbibliotek.

Skovgaard, T., Lüders, K., von Seelen, J., Jensen, M.M., Ibsen, B., Nielsen, C.D. & Marling, T. (2012). *Svømning i den danske folkeskole*, Syddansk Universitet, Institut for Idræt og Biomekanik.

Undervisningsministeriet (2014). *Forenklede fælles mål for idræt*. Lokaliseret d. 4. maj 2018 på <https://www.emu.dk/modul/idræt-fælles-mål-læseplan-og-vejledning>.

YouGov (2014). *Danskernes svømmeduelighed, livredningsmæssige færdigheder og holdninger til svømning*. Lokaliseret d. 18. marts 2018 på http://allesvoemmer.time2web.eu/_files/hovedrapport_svmmeduelighedsundersogelse2014.pdf

YouGov (2017). *Svømmeduelighedsundersøgelsen*, offentliggøres på <http://allesvoemmer.dk/Ny-viden/>.

NYTTIGE LINKS

www.aquaschool.dk – Dansk Svømmeunion

www.allesvømmer.dk – Dansk Svømmeunion

www.ffm.emu.dk – Forenklede Fælles mål, Undervisningsministeriet

www.fiibl.dk – Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring

www.svoem.org – Dansk Svømmeunion

www.dgi.dk/traenerguiden - DGI svømning

www.trygfonden.dk – TrygFonden

NOTER

- 1 Om Den åbne skole hedder det bl.a. at "Skolerne skal åbne sig overfor det omgivende samfund. Det skal skolen gøre ved at arbejde sammen med lokale organisationer som for eksempel idrætsforeninger, musik- og billedskoler eller ungdomsskolen". Lokaliseret d. 18. marts 2018 på <https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/den-aabne-skole>.
- 2 Som en del af det samlede projekt er der ligeledes indsamlet oplysninger om bl.a. elevernes svømmeduelighed og deres oplevelse af svømmeundervisningen. Disse data kan der læses nærmere om i delrapporten "Nye veje til svømmeundervisning, Alle skal lære at svømme – Svømmeduelighed og elevernes oplevelse af læring."
- 3 Medarbejdere fra FIBL, med erfaring og træning i at observere, har varetaget observatørfunktionen.

RAPPORTSERIE
Nye veje til svømning i skolen

ALLE SKAL LÆRE AT SVØMME

Udvikling og evaluering
Den korte version
Eksperimentarium
Multisvøm
Technosvøm
Åbent Vand
Partnerskaber om svømning
Svømmeduelighed og elevernes oplevelse af læring
Komprimerede skolesvømmingsforløb
Materialesamling: Multisvøm og Eksperimentarium

Tilgængelig på allesvømmer.dk

TrykFonden

danmark
skoleidræt

